

Šifra predmeta:	Naziv predmeta: METODOLOGIJA		
Ciklus: BA	Godina: II	Semestar: III	Broj ECTS kredita: 6
Status: obavezan	Ukupan broj sati: 3+1 Opterećenje 125 sati: Predavanja: 45 sati Vježbe: 15 sati Samostalni radi: 40 sati Grupni rad: 15 sati Terenski rad: 10 sati		
Odgovorni nastavnik	PROF. DR. SENADIN LAVIĆ		
Saradnik/ci	nema		
Preduslov za upis:	nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	<ul style="list-style-type: none">■ Studenti će moći kompetentno učestvovati u nastavnom procesu studija i spoznati ključne metodološke pristupe i probleme u znanosti.■ Studenti će steći bazične vještine i kompetencije o istraživačkom procesu u društvenim istraživanjima.■ Studenti će savladati osnove kvantitativnog i kvalitativnog istraživačkog pristupa.		
Tematske jedinice (plan izvođenja po sedmicama)	<ul style="list-style-type: none">■ Društvena znanost i znanstveno-istraživačka djelatnost<ul style="list-style-type: none">□ Osnovne epistemološko-metodološke crte u društvenim znanostima□ Znanost, metoda i metodologija, znanstveno-teorijske osnove metodologije, dva društveno-znanstvena teorijska stava□ Društvena teorija i empirijsko istraživanje. Važnost epistemologije i metodologije za znanstveno-istraživačku djelatnost.■ Metode i metodologija znanstvenog istraživanja<ul style="list-style-type: none">□ Opća i posebna metodologija znanstvenog istraživanja.□ Osnovne karakteristike znanstvene metode („objektivnost“, pouzdanost, preciznost, sistematičnost i općenitost).□ Podjela znanstvenih metoda: induktivna i deduktivna, metoda analize i sinteze, metoda apstrakcije i konkretizacije, metoda generalizacije i specijalizacije, metoda dokazivanja i opovrgavanja, metoda klasifikacije, metoda deskripcije, metoda kompilacije, metoda komparacije, primjena		

matematičko-statističkih metoda u društvenoj znanosti, metoda modeliranja, upotreba historiografskih podataka u društvenoj znanosti, eksperiment, metoda mozaika, kibernetička metoda, dijalektička metoda, genetička metoda, aksiomatska metoda, metoda idealnih tipova, studija slučaja, anketa, intervju, test, metod posmatranja, metod brojenja, metoda mjerenja, Delfi-metoda...

- Primjena specijaliziranih kompjuterskih programa u društveno-znanstvenim istraživanjima (SAS, SPSS, AQUAD, ATLAS, EXCEL...); Statističke tehnike za prikupljanje i obradu podataka: statistička masa, statistička jedinica, statističke klasifikacije (kvantitativna, kvalitativne, hronološka i geografska); Statističke serije (statičke i dinamičke); Statistička analiza; Statistička jedinica i obilježje; Varijacija obilježja

■ Mjerenje i mjerne skale u društvenoj znanosti

- Mjerenje i vrste mjerenja: mjerenje zasnovano na pravilnostima koje određuju relacije raznih obilježja, mjerenje „na osnovu odluke“ i fundamentalno mjerenje; Vrste mjerenja i mjerne skale: nominalna, ordinalna, intervalna i omjerna skala; Semiintervalne skale (između ordinalne i intervalne): Thurstonova, Likertova i Osgoodova (ili semantički diferencijal) skala;
- Mjerni instrument: mjerni mehanizam i mjerna skala; Mjerne karakteristike instrumenta: valjanost, pouzdanost, osjetljivost i objektivnost; Vrste mjernih instrumenata: test, upitnik ličnosti, skala procjene i anketni upitnik; Strukturirani i polustrukturirani interview; Otvorena i zatvorena pitanja u anketnom upitniku...

■ Postupak znanstvenog istraživanja

- Vrste znanstvenih istraživanja: fundamentalna, aplikativna, razvojna i akcijska istraživanja; Longitudinalna, transverzalna i komparativna istraživanja, studija slučaja; Sadržaj istraživačkog projekta: problem istraživanja, ciljevi i hipoteze istraživanja, metode, očekivani rezultati i objavljeni radovi istraživača;
- Faze znanstvenog istraživanja: identifikacija i formulacija problema istraživanja, pregled literature koja se bavi istim problemom (pravljenje literaturnog okvira za istraživanje), postavljanje hipoteza kao pokušaja odgovora na problemsko pitanje, izbor metoda za prikupljanje podataka, sakupljanje podataka, interpretacija i obrada prikupljenih podataka, predočavanje rezultata posredstvom znanstvenog izvještaja...

	<ul style="list-style-type: none"> □ Upoznavanje s modelima i nacrtima istraživanja. Razlikovanje kvantitativnog i kvalitativnog pristupa u znanstvenom istraživanju... ■ Pisanje i obrađivanje znanstvenog i stručnog rada <ul style="list-style-type: none"> □ Znanstveni članak, magistarski rad, doktorski rad; Citiranje literature, fusnota; Bilješke uz tekst; □ Europski sistem citiranja i fusnota; Harvardsko-američki sistem citiranja i fusnota; Ilustracije u tekstu (tabele, grafikoni, crteži, mape, fotografije, sheme, slike...); <p>Pisanje teksta (koncept rukopisa i završi tekst ili čistopis); Jezičko-stilska i terminološka obrada rukopisa; Lektura i korektura; Recenzija, prikazi, osvrti...</p>
Ishodi učenja:	<ul style="list-style-type: none"> ■ Studenti će razumjeti osnove znanstvenog pristupa istraživanju, poznavanje faza znanstvenog istraživanja te osposobit će se za primjenu istraživačkih rezultata u praksi. ■ Studenti će se upoznati sa svrhom znanstvenog istraživanja: opis, objašnjenje, predviđanje i kontrola istraživane pojave ■ Razumjeti i znati definirati istraživačke probleme, izbor istraživačkog nacrtu te izbor uzorka i mjerenje
Metode izvođenja nastave:	<ul style="list-style-type: none"> ■ Interaktivna predavanja 50% ■ Vježbe – individualni rad, prezentacije i diskusija 30% ■ Seminari 10% ■ Terenska nastava 10%
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene	<ul style="list-style-type: none"> ■ Rad u grupama na času i aktivnost (20 bodova - 20%) ■ Midterm (test) (30 bodova - 30%) ■ Naučnoistraživački rad (20 bodova – 20%) ■ Završni usmeni ispit (razgovor) ili pismeni ispit (30 bodova - 30%)
Literatura:	<ul style="list-style-type: none"> ■ Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Lavić, Senadin, Metodološke rasprave, Fakultet političkih nauka, Sarajevo, 2014. 2. Vujević, Miroslav, <i>Uvođenje u znanstveni rad u području društvenih znanosti</i>, Informator, Zagreb, VI. dopunjeno izdanje, 2002. 3. Mesihović, Nijaz, <i>Uvod u metodologiju društvenih nauka</i>, Sarajevo, 2003. 4. Mejovšek, Milko, <i>Metode znanstvenog istraživanja u društvenim i humanističkim znanostima</i>, SLAP, Zagreb, 2007. godine 5. Filipović, Muhamed, <i>Metodologija znanosti i znanstvenog rada</i>, Svjetlost, Sarajevo, 2004.

6. **Petz, Boris/Kolesarić, Vladimir/Ivanec Dragutin**, *Petzova statistika – Osnovne statističke metode za nematematičare*, Naklada Slap, Zabreb, 2012.

■ **Šira literatura:**

1. **Kukić, Slavo/Markić, Brano**, *Metodologija društvenih znanosti – metode, tehnike, postupci i instrumenti znanstvenoistraživačkog rada*, Ekonomski Fakultet Sveučilište u Mostaru, Mostar, 2006.
2. **Lavić, Senadin**, *Pluralistička racionalnost*, DES, Sarajev, 2004.
3. **Haralambos, Michael/Holborn, Martin**, *Sociologija – Teme i perspektive*, Golden marketing, Zagreb, 2002.
4. **Giddens, Anthony**, *Sociologija*, Ekonomski fakultet Beograd, Beograd, 2003.
5. **Ibrulj, Nijaz**, *Stoljeće rearanžiranja. Eseji o identitetu, znanju i društvu*, Filozofsko društvo Theoria, Sarajevo, 2005.
6. **Popper, Karl R.**, *Logika naučnog otkrića*, Nolit, Beograd, 1973.
7. **Lakatos, Imre/Musgrave, Alan** (eds.), *Kritika i rast saznanja*, Plato, Beograd, 2003.
8. **Zelenika, R.** (2011) *Metodologija i tehnologija izrade znanstvenog i stručnog djela*. Rijeka: Ekonomski fakultet; Kastav: IQ Plus.

IZVEDBENI PLAN NASTAVE I VJEŽBI
METODOLOGIJA

Radna sedmica	Datum/sat/sala	Naziv tematske cjeline	Plan vježbi	Datum/sat/sala
1.	26.02.2024. 09:00 – 11:15	Uvodni čas – prezentacija syllabusa	Raspored obaveza	26.02.2024. 11:15 – 12:00
2.	04.03.2024. 09:00 – 11:15	Pojam i značaj metodologije u društvenim naukama	Opće određenje znanosti	04.03.2024. 11:15 – 12:00
3.	11.03.2024. 09:00 – 11:15	Društvene znanosti - specifičnosti	Kvantofobija i kvantofrenija	11.03.2024. 11:15 – 12:00
4.	18.03.2024. 09:00 – 11:15	Faze istraživačkog procesa (I – III faza)	Individualni rad	18.03.2024. 11:15 – 12:00
5.	25.03.2024. 09:00 – 11:15	Faze istraživačkog procesa (IV – V faza)	Pokazna vježba	25.03.2024. 11:15 – 12:00
6.	01.04.2024. 09:00 – 11:15	ONLINE NASTAVA Naučnoistraživački rad - priprema	ONLINE NASTAVA Individualni rad	01.04.2024. 11:15 – 12:00
7.	08.04.2024. 09:00 – 11:15	MIDTERM		
8.	15.04.2024. 09:00 – 11:15	Faze istraživačkog procesa (VI – VII faza)	Pokazna vježba	15.04.2024. 11:15 – 12:00
9.	22.04.2024. 09:00 – 11:15	Faze istraživačkog procesa (VII – IX faza)	Faze IP	22.04.2024. 11:15 – 12:00
10.	29.04.2024. 09:00 – 11:15	Faze istraživačkog procesa (X – XI faza)	Faze IP	29.04.2024. 11:15 – 12:00
11.	06.05.2024. 09:00 – 11:15	Faze istraživačkog procesa (XII – XIII faza)	Faze IP	06.05.2024. 11:15 – 12:00
12.	13.05.2024. 09:00 – 11:15	Citiranje – APA stil	Prezentacija radova	13.05.2024. 11:15 – 12:00
13.	20.05.2024. 09:00 – 11:15	Deskriptivna statistika - Tabele, sheme i grafikoni	Tabele, grafovi i sheme	20.05.2024. 11:15 – 12:00
14.	27.05.2024. 09:00 – 11:15	ONLINE NASTAVA Deskriptivna statistika - Tabele, sheme i grafikoni	ONLINE NASTAVA Prezentacija radova	27.05.2024. 11:15 – 12:00
15.	03.06.2024. 09:00 – 11:15	ONLINE NASTAVA Deskriptivna statistika	ONLINE NASTAVA Individualni rad	03.06.2024. 11:15 – 12:00
ZAVRŠNI ISPITI				